

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У РОБОЧОМУ ПРОЦЕСІ ОНЛАЙН-ВИДАВНИЦТВА

Р. В. Юхимчук, В. М. Сеньківський

*Українська академія друкарства,
вул. Під Голоском, 19, Львів, 79020, Україна*

Розглянуто інформаційні технології, котрі використовуються під час усього процесу роботи онлайн-видавництва. Наведено призначення програм та їхні основні функціональні можливості. В Україні найпоширенішими програмами є Adobe PageMaker, QuarkXPress, Adobe InDesign. За допомогою програм верстання можна задавати кількість та формат сторінок, набирати і розмішувати текст на сторінці, встановлювати взаємне розташування текстового, ілюстративного та графічного матеріалу.

Ключові слова: *онлайн-видавництво, інформаційні технології, текст, Microsoft Word, QuarkXPress, Adobe Photoshop, Adobe Illustrator, Adobe Acrobat, Adobe InDesign, сервіси Google, онлайн-банкінг.*

Постановка проблеми. В Інтернеті дедалі більшої популярності набувають онлайн-видавництва, за допомогою яких кожен автор має змогу видати власний твір. Такі видавництва не тільки виготовляють електронні книги (сканують вже наявні або створюють нові тексти і зображення, переводять їх в електронний формат, займаються гіпертекстовою версткою та формуванням електронного видання), але і розмішують результат роботи на найбільших книжкових інтернет-майданчиках.

Багато видавництв, що позиціонують себе як «віртуальні», займаються переважно розвитком інформаційних проектів у мережі Інтернет. Насправді такі організації не є видавничими структурами, оскільки кінцевим продуктом їхньої діяльності не є книга (в електронному чи паперовому варіантах). Їхнє основне завдання — надання інформації і сервісів для користувачів.

У видавничій діяльності основою кінцевого поліграфічного продукту (книг чи журналів) є інформаційні технології. Вони використовуються для збору, обробки, зберігання та цілеспрямованої передачі різноманітних даних, організованих на базі сучасних обчислювальних машин і систем, мережевих технологій, банків та баз даних і знань, різноманітного системного, прикладного та проблемно-орієнтованого програмного забезпечення.

Мета статті — розглянути інформаційні технології, які використовуються під час усього процесу діяльності онлайн-видавництва, визначити призначення технічного інструментарію та його основних функціональних можливостей.

Виклад основного матеріалу дослідження. Увесь технічний інструментарій, що використовується у робочих процесах онлайн-видавництва, можна умовно розділити на 4 групи:

- інструменти для роботи з текстом;
- інструменти для роботи з графічним наповненням;
- інструменти для роботи з версткою;
- інструменти для реалізації бізнес-процесів.

Найпопулярнішими інструментами для роботи із текстом є застосунки Microsoft Word та Adobe Acrobat.

Microsoft Word — один із найпоширеніших текстових редакторів, що значною мірою зумовлено його численними перевагами, до яких належать насамперед широкі функціональні можливості. Важко знайти таке завдання у роботі з текстами, яке не можна було б розв'язати засобами Word. Так, першу коректуру рукопису можна провести, скориставшись цим застосунком, у який інтегровано програму «Рута». Звичайно, ця програма цілком не виконує коректорської роботи, тому коректор залишається незамінним.

Широкому використанню Word сприяють вбудовані в нього засоби перетворення файлів, створених іншими текстовими редакторами, в файли формату Word і навпаки.

Також корисною функцією буде можливість внесення виправлень одразу в електронну версію оригіналу (функція «Рецензування»), після чого автор може або миттєво їх перенести, або залишити текст без змін. У режимі «Виправлення» будуть зберігатися всі внесені редактором онлайн-видавництва виправлення не тільки змісту, а і форматування документа (шрифт, стилі заголовків, параметри сторінки тощо).

Застосунок **Adobe Acrobat** — зручний інструмент як для редагування видання, так і для його додрукарської підготовки. Він дає змогу швидко конвертувати документи у зручний формат Adobe PDF (Portable Document Format). PDF-файли зберігають візуальну цілісність оригіналів і дають змогу використовувати широкий спектр програмних інструментів для сумісної роботи над документами, створення електронних коментарів і рецензування. Adobe Acrobat передбачає технології растровання, кольороподілу, трепінгу, спуском смуг тощо.

Для роботи з графічним наповненням найчастіше використовують застосунки Adobe Photoshop та Illustrator.

Adobe Photoshop — графічний редактор, розроблений і розповсюджуваний фірмою Adobe Systems. Photoshop, головним чином, призначений для редагування цифрових фотографій та створення растрової графіки. Особливості Adobe Photoshop полягають у багатому інструментарії для операції створення й обробки зображень, високій якості обробки графічних зображень, зручності та простоті в експлуатації, широких можливостях до автоматизації обробки растрових зображень, які базуються на використанні сценаріїв, механізмах роботи з кольоровими профілями, які допускають їхнє втілення в файли зображень задля автоматичної корекції кольорових параметрів під час виводу на друк для різних пристроїв, великому наборі команд фільтрації, за допомогою яких можна створювати найрізноманітніші художні ефекти.

Базові інструменти редагування дають змогу змінювати тон, насиченість зображення, обтинати його, накладати фотофільтри, виправляти перспективу тощо.

Photoshop підтримує так звані шари — прозорі області зображення, на яких розміщуються елементи фотомонтажу, текст, геометричні фігури. Програма містить інструменти для роботи з текстом і нескладними фігурами, дає змогу малювати робочі контури, задавати текстам та фігурам стилі оформлення. Для роботи з окремими фрагментами зображення передбачені різні типи виділення: за фігурою, в режимі «Малювання» зони виділення, за діапазоном кольорів тощо. Існують різноманітні фільтри для деформації та стилізації зображення, такі як фільтри розмиття, імітації різних художніх технік. Photoshop також містить інструменти для цифрового живопису, зокрема набори пензлів. Користувач може змінювати їхній розмір, кут нахилу, колір. Підтримується встановлення сторонніх пензлів, стилів, шрифтів, палітр.

Illustrator — професійний графічний редактор для створення та редагування векторної графіки від компанії Adobe. Він дуже зручний для швидкої розмітки сторінки з логотипом і графікою — простого односторінкового документа. Програма має інтуїтивний інтерфейс, легкий доступ до багатьох функцій, широкий набір інструментів для малювання та можливості керування кольором і текстом, що дає змогу створювати векторні зображення будь-якого рівня складності.

Adobe Illustrator — один із найбільш зручних редакторів для створення різних макетів для преси або зовнішньої реклами.

Робочі процеси, пов'язані з версткою, реалізуються за допомогою застосунків QuarkXPress та Adobe InDesign.

Використовуючи вказані програми, верстальник об'єднує в єдиний документ різні файли. За допомогою програми верстання можна задавати кількість та формат сторінок, набирати і розміщувати текст на сторінці, встановлювати взаємне розташування текстового та ілюстративного матеріалу.

QuarkXPress — потужна система комп'ютерної верстки. За її допомогою можна створювати макети практично будь-якого рівня складності, застосовуючи будь-який текстовий і графічний матеріал, однак QuarkXPress зазвичай частіше використовується під час підготовки високоякісних повнокольорових видань із великою кількістю ілюстративного матеріалу, насичених ілюстраціями та при складній верстці, оскільки програма забезпечує коректну роботу з кольором, можливість створення сторінок-шаблонів, розвинену систему стилів і автоматичне створення змісту.

У наш час QuarkXPress залишається лідером у галузі додрукарської підготовки складних документів, і популярність його досить висока. Цей застосунок використовується у багатьох великих видавництвах та організаціях.

Adobe InDesign — професійна програма для верстання та макетування, яка може використовуватися для створення постерів, флаєрів, брошур, журналів, газет та книг. Цей застосунок більшою мірою наближений до традиційного книговидавничого процесу і має безліч можливостей для підвищення його якості, а також використовується під час підготовки оригінал-макетів графічно складних видань. До переваг Adobe InDesign можна віднести можливість автоматично розміщувати текст на заданому числі смуг і автоматично створювати допоміжні

тексти (виноски, кінцеві виноски, покажчики, зміст), наявність формульного і табличного редактора, алгоритмів вирівнювання текстів по вертикалі, інтегрованість з іншими програмами (дає змогу редагувати текст та ілюстрації в їхніх «рідних» редакторах). Програма має модулі перенесення для різних мов, можливість створення різних сторінок-шаблонів і вибору шрифтів.

Обов'язковим мінімумом для реалізації бізнес-процесів є популярні сервіси Google: «Календар», «Документи» та Gmail, а також найбільш використовувані застосунки для реалізації онлайн-банкінгу, такі як «Приват24» та «STARACCESS».

Сервіс Google «Календар» — безкоштовний веб-застосунок для тайм-менеджменту, розроблений Google, котрий допомагає упорядкувати справи. За допомогою календаря Google можна простіше відстежити усі важливі події — збори, зустрічі тощо, а також легко призначати заходи й розсилати запрошення, надавати до них доступ працівникам різних відділів (чи зберігати тільки для особистого використання).

Календар може самостійно відправляти нагадування про події через e-mail і SMS. Робота здійснюється у вікні браузера через веб-інтерфейс, дані зберігаються на централізованому сервері Google, тому одержати доступ до розкладу можна з будь-якого комп'ютера, підключеного до Інтернету (водночас дані захищені паролем). В інтерфейсі можна користуватися «гарячими клавішами», є рядок для швидкого занесення події. Зручна функція — автоматичне занесення листів, що містять такі рядки в тілі листа, як розклад. Паралельно можна створювати кілька календарів. Одна з ключових переваг — можливість спільного використання календаря. Його можна зробити видимим для обраних користувачів, що дає змогу планувати спільні зустрічі.

Сервіс Google «Документи» — безкоштовний мережевий офісний пакет, що охоплює текстовий, табличний редактор і службу для створення презентацій. Утворений у результаті злиття Writely і Google Spreadsheets.

Ця програма веб-орієнтована, тобто така, що працює в рамках веб-браузера без встановлення на комп'ютер користувача. Документи і таблиці, що створюються користувачем, зберігаються на сервері Google або можуть бути збережені у файл. Це одна з ключових переваг програми, оскільки доступ до введених даних може здійснюватися з будь-якого комп'ютера, під'єданого до Інтернету. Доступ до особистих документів захищений паролем.

Сервіс Google «Gmail» — безкоштовна електронна пошта від американської компанії Google, котра надає доступ до поштових скриньок через веб-інтерфейс.

Приват24 — найпопулярніший в Україні інтернет-банкінг, що працює з 2001 року та належить «ПриватБанку». Система дає змогу отримувати доступ до платіжних карток клієнта і керувати ними (випущеними не лише «ПриватБанком», а й іншими українськими банками) в режимі реального часу. Має три мовні версії: українську, англійську та російську. Доступ до системи може здійснюватися через Web-версію або за допомогою мобільних додатків для різних операційних систем. Доступ до системи через Web-версію здійснюється за допомогою одноразових динамічних паролів, що надсилаються користувачеві через SMS.

STARACCESS — система інтернет-банкінгу від UKRSIBBANK, котра зараз стрімко набирає популярності. Вона є зручним інструментом дистанційного управління коштами для фізичних і юридичних осіб із широким переліком можливостей, високим рівнем надійності та гарантією безпеки.

Висновки. Онлайн-видавництва використовують інформаційні технології на кожному етапі робочого процесу. Увесь технічний інструментарій, що використовується у робочих процесах онлайн-видавництва, можна умовно розділити на 4 групи:

- інструменти для роботи з текстом;
- інструменти для роботи з графічним наповненням;
- інструменти для роботи з версткою;
- інструменти для реалізації бізнес-процесів.

Сьогодні найпоширеніші застосунки, що забезпечують повноцінну реалізацію кожного процесу, — це Microsoft Word, Adobe Acrobat, Adobe Photoshop, Illustrator, QuarkXPress, Adobe InDesign, сервіси Google, Приват24, STARACCESS. Вони не тільки значно полегшують та пришвидшують роботу онлайн-видавництва, а й завдяки розвитку сучасних технологій та їхньому впровадженню у поліграфію належать до його невід’ємної частини.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Online Publishing [On-line serial]. URL: www.lulu.com.
2. Multimedia publishing [On-line serial]. URL: <http://www.strelbooks.com>.
3. Virtual Publishing [On-line serial]. URL: https://stud.com.ua/3272/ekonomika/virtualne_vidavnistvo.
4. Computer technologies in book publishing [On-line serial]. URL: https://studme.com.ua/14001209/ekonomika/kompyuternye_tehnologii_knigoizdaniy.htm.
5. Internet Banking Technologies [On-line serial]. URL: https://pidruchniki.com/18380919/informatika/tehnologiyi_internet-bankingu.
6. How to Start a Publishing Company [On-line serial]. URL: www.wikihow.com/Start-a-Publishing-Company.
7. BUSINESS MODELS TOWARDS INCLUSIVE PRODUCTION INDUSTRY [On-line serial]. URL: <http://social-science.com.ua/article/1376>.

REFERENCES

1. Online Publishing [On-line serial]. Retrieved from www.lulu.com (in English).
2. Multimedia publishing [On-line serial]. Retrieved from <http://www.strelbooks.com> (in English).
3. Virtual Publishing [On-line serial]. Retrieved from https://stud.com.ua/3272/ekonomika/virtualne_vidavnistvo (in English).
4. Computer technologies in book publishing [On-line serial]. Retrieved from https://studme.com.ua/14001209/ekonomika/kompyuternye_tehnologii_knigoizdaniy.htm (in English).
5. Internet Banking Technologies [On-line serial]. Retrieved from https://pidruchniki.com/18380919/informatika/tehnologiyi_internet-bankingu (in English).
6. How to Start a Publishing Company [On-line serial]. Retrieved from www.wikihow.com/Start-a-Publishing-Company (in English).

7. BUSINESS MODELS TOWARDS INCLUSIVE PRODUCTION INDUSTRY [On-line serial]. Retrieved from <http://social-science.com.ua/article/1376> (in English).

INFORMATION TECHNOLOGY IN THE ONLINE PUBLISHING BUSINESS

R. V. Yukhymchuk, V. M. Senkivskyi

*Ukrainian Academy of Printing,
19, Pid Holoskom St., Lviv, 79020, Ukraine
senk.vm@gmail.com*

In the 80s of the last century, computer technology was actively implemented in publishing practice. The invention of desktop publishing systems made a revolution for book publishing. The main achievement that led to desktop publishing systems creation was the development of a personal computer Apple Macintosh with a graphical interface, which allowed you to see the final version of the project on the display, and the use the mouse to enter corrective commands. A special PostScript language was created for the interaction between a computer and a printer Apple Laser Writer. It allowed sending a precise description of the page from the computer to the printer and print it.

The term “Desktop publishing systems” was introduced by one of the developers of PageMaker Paul Brainerd. The PageMaker program package combines Apple and PostScript technology and has become a system for prompt manufacturing of original layouts. It happened in late 1985. Today, the suite of programs for the desktop publishing system is used by online publishers. It consists of a text editor, a graphics processing program and a layout program.

The most popular programs in Ukraine are Adobe PageMaker, QuarkXPress, Adobe InDesign. Using the layout program you can specify the number and format of pages, type and place text on the page, establish a mutual arrangement of text and illustrative material.

The paper shows information technologies that are used throughout the process of online publishing. The purpose of the programs and their main functionalities are presented. The work considers the information technologies which are used throughout the processes of online publishing. The purpose of the technological toolkit and its main functional possibilities are given.

Keywords: *Online publishing, information technology, text, Microsoft Word, Quark XPress, Adobe Photoshop, Adobe Illustrator, Adobe Acrobat, Adobe InDesign, Google services, online banking.*

Стаття надійшла до редакції 14.08.2018.

Received 14.08.2018.